KOÜ İlahiyat Fakültesi Hadis Anabilim Dalı
Yüksek Lisansa Hazırlık İçin Önerilen Okuma Listesi

Kıymetli İlim Tâlipleri,

Lisansüstü eğitim birtakım yeterlilikleri gerektiren bir süreçtir. Özellikle Temel İslam Bilimleri'nde çalışma yapacaklar için bu yeterliliklerin başında Arapça bilmek gelmektedir. İkinci sırada öğrencilerin ihtisas yapmak istedikleri alanın en azından temel konuları, kaynakları ve meseleleri ile alakalı bilgileri edinmiş ve kullanabiliyor olması beklenmektedir. Son olarak, öğrenciler akademik üslup ve yeterliliği, ilmî bakış açısı ve ilmî tenkit yöntemlerini lisansüstü eğitimi sırasında kazandığı için hocalarından azami derecede istifade etmeye gayret etmeli, verilen okumalar, ödevler ve diğer vazifeleri yapabileceği yeteri kadar vakte sahip olmalıdır.

Öğrencilerin alana dair temel bilgileri edinmesi için birtakım okuma listeleri oluşturulmaktadır. Hadis Anabilim Dalımız da öğrencilere bir rehber mahiyetinde elinizdeki bu listeyi hazırlamıştır. Ancak listeye geçmeden önce birkaç husus üzerinde durmak gerekmektedir. Öncelikle şunun bilinmesi gerekir ki okuma listeleri, barındırdığı bazı problemlerden dolayı bir öneri mahiyetinde kaleme alınmaktadır. Zira gerek Türkiye'de gerekse İslam âleminin diğer bölgelerinde yapılan binlerce çalışma içinden bir seçki oluşturmak kolay bir iş değildir. Ne kadar dikkat edilirse edilsin çok kıymetli bazı çalışmalar liste dışında kalabilmektedir. Bu yüzden bu listede yer alan kitapları kendi alanlarında birer örnek kabul etmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Diğer taraftan kitap listeleri, bu listeleri hazırlayan kişilerin hadis anlayışlarına göre şekillenmektedir ve bundan dolayı listeler öznel bir yapı arz etmektedir. Listelerin bu öznellikten olabildiğince arındırılması gerekmektedir. Bu amaçla elinizdeki liste, öğrencilerin hadis ilminin temel konuları, kaynakları ve meselelerine dair asgari alan bilgisini kazanması hedefi ön plana konarak ve daha çok hadis ilminde genel kabul görmüş bilgileri yansıtan eserler tercih edilerek hazırlanmıştır. Ancak öğrencilere ileri okumalarında listede yer alan kitaplar üzerine çapraz okumalar yaparak ve farklı hadis anlayışlarına sahip ilim adamları tarafından yazılan eserleri okuyarak alana dair bilgilerini zenginleştirmeleri tavsiye edilmektedir. Değinilmesi gereken bir diğer husus ise listede aynı konuda telif edilmiş hatta aynı ismi taşıyan kitaplara rastlanması durumudur. Söz gelimi hadis usûlüne dair dört kitap yer almaktadır. Hadis ilminin temeli olan bu gibi konularda öğrencilerin bilgileri pekiştirmesi ve bir kitabın eksik bıraktığı yeri diğerinin tamamlaması amacıyla böyle bir yola gidilmiştir.

Hazırlanan listedeki eserlerin okunması, öğrencileri temel konularda bilgi sahibi yapar ancak iyi bir hadis araştırmacısı olmak için bunlar yeterli değildir. İyi bir hadis araştırmacısı olmak için daha geniş ve uzun süreli okumalar yapmak gerekmektedir. Hadis tarihi, hadis usûlü, hadis ricâli, hadis literatürü, hadis problemleri, modern hadis tartışmaları gibi alanlarda telif edilen seçkin eserlerle bilgiler genişletilmeli ve yeni çalışmalar takip edilerek ilk anda en azından içeriklerinden haberdar olunmalıdır.

Hiçbir ilim diğer ilimlerden ya da tarihten bağımsız olarak ortaya çıkıp teşekkül etmemiştir. Öğrencinin bütüncül bir bakış açısı kazanması ve hadis ilmindeki birtakım meseleleri anlayabilmesi için genel okumalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda iyi bir Kur'an-ı Kerim, siyer ve İslam Tarihi bilgisine sahip olunması gerekmektedir. Ayrıca

diğer İslami ilimlerin teşekkülü, İslam düşünce ekolleri, siyasi, itikadi ve fıkhî mezheplerin ortaya çıkışı ve bu mezheplerin temel görüşleri ile alakalı yeterli okumalar yapılması beklenmektedir.

Son olarak, akademik hayatın başlangıcı olan yüksek lisansa başvurmadan önce bu yazıda belirtilen yeterliliklere göre kendinizi kontrol edip ona göre hareket etmenizi önemle tavsiye ederiz. Gayret bizden tevfik Allah'tandır.

Hadis Anabilim Dalı
2021

A. Hadis İlmine Giriş ve Hadis/Sünnet Kavramları

1. Halit Özkan, "Cumhuriyet Dönemi Hadis Çalışmaları: Bir Hasıla", *TALİD*.
2. Muhammed Ebû Zehv, *Hadis ve Hadisçiler*.
3. M. Emin Özafşar, "Hadisin Neliği Sorunu ve Akademik Hadisçilik", *İslamiyat*.
4. Yusuf el-Karadavî, *Sünneti Anlamada Yöntem*.
5. Mürteza Bedir, *Sünnet: Hz. Peygamber'in Evrensel Mesajı*.

B. Peygamberlik ve Sünnetin Dindeki Yeri

1. Erdinç Ahatlı, *Peygamberlik ve Hz. Muhammed'in Peygamberliği*.
2. Mevlüt Güngör, "Kur'an'ın Hz. Peygamber'in Sünnetine Verdiği Değer", *Sünnetin Dindeki Yeri*.
3. Raşit Küçük, "Kur'an-Sünnet Birlikteliği", *Sünnetin Dindeki Yeri*.
4. M. Takî Osmanî, *Sünnetin Değeri ve Bağlayıcılığı*.
5. Mustafa Genç, *Sünnet-Vahiy İlişkisi*.

C. Hadis Rivayet Tarihi ve Süreci Etkileyen Olaylar

1. Bekir Kuzudişli, *Hadis Tarihi*.
2. Ahmet Yücel, *Hadis Tarihi*.
3. Bünyamin Erul, "Hicrî İkinci Asırda Rivayet Üslûbu (I): I. Rivayet Açısından Ma'mer b. Raşid'in Câmi'i", *AÜİFD*.
4. Johann W. Fueck, "Hadisçiliğin İslam Geleneğinin Oluşumundaki Rolü", *HTD*.
5. Abdülfettah Ebû Ğudde, "Halk-ı Kur'an Meselesi: Râviler, Muhaddisler, Cerh ve Ta'dîl Kitaplarına Tesiri", *AÜİFD*.
6. Mehmet Emin Özafşar, *İdeolojik Hadisçiliğin Arka Planı*.
7. M. Yaşar Kandemir, *Mevzu Hadisler*.

D. Hadis Usûlü ve Istılahları

1. Abdullah Aydınlı, *Hadis Tespit Yöntemi*.
2. İsmail Lütfi Çakan, *Hadis Usûlü*.
3. Halil İbrahim Kutlay, *Hadiste Senet Tenkidi*.
4. Ahmet Yücel, *Hadis Istılahlarının Doğuşu ve Gelişimi*.
5. Ahmed Naîm, *Tecrid-i Sarîh Mukaddimesi*.

E. Hadis Edebiyatı ve Kullanımı

1. Ömer Özpınar, *Hadis Edebiyatının Oluşumu*.
2. İsmail Lütfi Çakan, *Hadis Edebiyatı*.
3. Cemal Ağırman, *Hadis Kaynaklarının Dili.*
4. Selahattin Polat vd., *Hadis Araştırma ve Tenkit Kılavuzu*.

F. Hadis İlimleri

1. Emin Aşıkkutlu, *Hadiste Ricâl Tenkidi*.
2. Mustafa el-A'zamî, *Muhaddislerin Hadis Tenkit Yöntemi*.
3. İsmail Lütfi Çalan, *Hadislerde Görülen İhtilaflar ve Çözüm Yolları*.

G. Hadis Meseleleri

1. Tayyip Okiç, *Bazı Hadis Meseleleri Üzerine Tetkikler*.
2. Abdülhay el-Leknevî, *Hadis İlminin Temel Konuları (el-Ecvibetü'l-fâzile)*.
3. Enbiya Yıldırım, *Hadis Problemleri*.
4. Enbiya Yıldırım-Şuayb el-Arnaût, *Hadisler ve Zihinlerdeki Sorular*.
5. Mustafa Karataş, *Hadislerin Sayısı*.
6. Muhammed Avvâme, *İmamların Fıkhî İhtilaflarında Hadislerin Rolü*.

H. Farklı Ekollerin Hadis/Sünnet Anlayışları

1. Mehmet Özşenel, *İlk Dönem Hadis Re'y Tartışmaları*.
2. İsmail Hakkı Ünal, *İmam Ebû Hanife'nin Hadis Anlayışı ve Hanefi Mezhebinin Hadis Metodu*.
3. İshak Emin Aktepe, *Erken Dönem İslam Hukukçularının Sünnet Anlayışı*.
4. Ahmet Yıldım, "Tasavvuf Ehlinin Hadis Rivayeti ve Rivayet Usûlleri Açısından Tasavvuf Hadis Münasebeti", *İslamî Araştırmalar*.
5. Bekir Kuzudişli, "Şia'da Rivayet Olgusunu Şekillendiren Temel Unsurlar", *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*.
6. Hüseyin Hansu, "Mu'tezile Mezhebinin Sünnet Anlayışı", *Avrupa İslam Üniversitesi İslam Araştırmaları*.

İ. Oryantalist Hadis Yaklaşımları

1. Ahmet Yücel, *Oryantalist Hadis Anlayışı ve Eleştirisi*.